

עין משפט‏¹‏
גזר מצוה‏²‏

לד:

נפקא מינה לַגִּישִׁי נְשִׁימ. כּדפירש צקונט' דקיימא לן צפ"ק גיטין (דף א.) דצבל כארץ ישראל לגיטין דאין לרין לומר צפני נכתב ובפני נחתם דשכיחי מתיצבתא וצקיאלין לשמה וגם עדים מצויין לקיימו והיינו מה שקורין צורסיף דמשתני שמה וצסוף צמה מדליקין (שבת דף לו: ושם) פ"י עוד לשון אחר (א) ונפקא מינה לענין ואמרי' פרק עשרה יוחסין (שם) עד היכן הוא צבל ואין כותצין שם המדינה בגט אלא שם העיר:

ענף עץ עבות שִׁלְשָׁה. פ"י צקונט' ענף חד עץ חד עבות חד ותימה דלעיל (דף לב:) אוקיימנא ענף עץ שענפיו חופין את עניו ודרשינן נמי עץ עבות קלוע כמין קליעה וא"ת ונימא פרי עץ הדר שלשה וי"ל דמדרשא דעץ דרשינן שטעם עניו ופירו שזים:

ערבי נחל שתיים. אפילו נותן כמה הדסים וכמה ערבות צולב אין זה צל מוסיף אפילו למ"ד לרין אגד אלא"כ מוסיף מין אחר כדפרישית צסוף לראוהו צית דין (ר"ה דף כח: ד"ה ומנא):

שתהא לִקְיַחַה תמּה. מהאי טעמא נמי פסלינן אתרוג חסר משום דאין זה לקיחה תמה וציוס שני לא חיישינן אף על גב דקפדינן אלארצעה מניין וטעמא פירשתי צריש פירקין (דף כט: ושם בד"ה צעיק) וצהקומן רצה (מנחות דף כו.) מסיק דהא דמעכצי אהדי לא שנו אלא שאין לו אצל יש לו אין מעכצין ופירש צהלכות גדולות אין מעכצין דלא תימא עד דמגצה להו צהדי הדדי אלא אי מגצה כל חד וחד לחודיה שפיר דמי דקיימא לן לולב אין לרין אגד ודבר תימה הוא לומר כן דכיון דאין מסיק דהא דמעכצי אהדי לא שנו אחר זה ור"ת הגיה צספדי לא שנו דמעכצין משום תמה אלא שאין לו אצל יש לו תמה הוא אע"פ שלא צברו צאגדו כדאמרי' (נעיל דף לב.) דלא דרשי רצנן לקיחה לקיחה ולר' יהודה דדריש לקיחה משמע ליה דלא הוי תמה אלא"כ אגדו:

ולדרוש דהו בר"ע דמיקל טפי. תימה הא לא קצירא ליה כר"ע אלא כרצי טרפון וי"ל דכל זה מן הדיוק צבא להוכיח דשמואל

לטעמי' דכרצי טרפון קצירא ליה דאי מפחיד להו צמיד דלא סבר כדי שימכרו צוול היה לו להפחידם מר"ע דמיקל טפי ודחי אדרב' מפחדי טפי מרצי טרפון דתלתא קטומין שיכיחי מחד דלא קטים ומעולס לא תשמע דסבר כרצי טרפון ומיהו קשה מפרק כל שעה (פסחים דף ג.) מקדירות צפסח דאמר שמואל משהי להו עד אחר הפסח ועציד צהו צין צמינו צין שלא צמינו ואמרין ואדא שמואל לטעמיה דאמר להו שמואל להנכו דמוצנו כנדי אשוו וצינייכו ואי לא דרישנא לכו כרצי שמעון כלומר דשרי חמץ לאחר הפסח כי ליתיה צעיניה ומשמע צהדיא דלא מפחד צמיד דלא סבר ליה וי"ל דהתם למה לו להפחידם כדי צמיד דלא סבר ליה דצשלמא הכא מצי למימר דהיה מפחידם כדי שימכרו צוול ותהא המצוה מצויה ולא ימנעו צצביל יוקר וא"ת ואי סבר לה כר' טרפון לידרוש להו כוותיה דכי האי גוונא פריך צפרק כל שעה (שם) ומשני אתרי' דרב הוה וי"ל דהכא הניח משום הידור רוחותיו ואתא לקמיה דרבא ואמר זיל פייסייה צמאי דאיפייס ואי לא דייגינא לך כרב הונא אליצא דרצי יוסי דאמר הכל לפי מה שגדר מה שלא דן לו לפי שנפייסם רצינא ומחל לו צפחות:

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

לגיטי נשים. דקיימא לן (גיטין דף ד. ב.) המציא גט מחוזה לארץ לרין שיאמר צפני נכתב ובפני נחתם אי משום דאין מצויין לקיימו ואי משום דאין צקיאלין לשמה והמציא מארץ ישראל אינו לרין לפי צצקיאלין לשמה ועולי רגלים מצויין להכיר חתימת עדים לקיימו. ואמרי' התם (דף א.) צבל כארץ ישראל לגיטין לפי שהן צני תורה וצקיאלין לשמה וצני יציצה מצויין לילך וללמוד משם תורה מכל מקומות. וצורסיף סמוך לצבל ואינן צני תורה כדאמרינן (פסהדרין דף קט.) מאי צורסיף צור שצפו את מימיו ולא נשמיר צו כלום והמציא משם לרין שיאמר אצל עכשיו נתחלף שמם הלכך המציא מצבל לרין שיאמר ומצורסיף אין לרין: **בתנ"י** שלשה הדסים. בגמרא יליף לה: ואפילו שנים קטומין. אהדסים קאי. ובגמרא פריך מה נפשי אי קטום פסול והוא לרין שלשה ליצניו כולוהו שלמים ואי קטום כשר לכשרי שלשמן קטומים ומשני חור צו צר' ישמעאל מתחלת דצדיו שהיה מלרין שלשה ואמר אפי' שנים קטומין והוא הדין אי לא מייתי להו לגמרי דהא קטומים כמאן דליתנהו דמי: **ר' טרפון אומר אפי' שלשן קטומים**. דלא צני הדר צהדס: **גב' כפת סמרים אחד**. משמע דכפת כתיב: **ענף**. חד עץ חד עבות חד: **ואפילו שנים קטומים**. אהדס קאי: **יוול יאגדס כולן**. ואף האתרוג עממס אמרת וכי נאמר וכפת תמרים דניהוי משמע וי"ו מוסיף על ענין ראשון לנרצפו עם פרי עץ הדר והלא לא נאמר אלא כפת משמע צפני עצמן הן ולא עם האתרוג וענף עץ מוסיף עליהם וערבי נחל מוסיף עליהם שנאמר צהן וי"ן לפיכך נאגדין עם הלולב: **שמעבדין זה אם זה**. אם חסר אחת מארצעתן אין השלשה מצוה: **סמה**. שלמה דדריש ולקחת תס: **ור' ישמעאל**. דמכשיר שנים קטומים וחד מלרין שלם היכן חלקן הכתוב אי צני הדר ניצעי צכולוה ואי לא צני הדר אפילו צחד לא נלרין: **אמר צינאה**. שם חכס: **חור צו צר' ישמעאל**. מתחלת דצדיו ומכשר צחד ומיהו הדר צני: **הלכה כר' טרפון**. להקל דקטום כשר: **אשוו וצינו**. מכרו צשוה ואל תעלו על דמיהם מפני שמצקשים מכס שלשה הדסין ושלמים: ואי לא.

משויתו: **דרשינא כר' טרפון**. דמכשר צקטומין: **כר"ע**. דלא צני אלא חד: **בתנ"י** של ערלה ושל תרומה **טמאה פסול**. צגמרא לנה: מפרש טעמא: **צינושלים**. שהיא כשרה לאכילת מעשר שני: **לא יעול**. דמפרש צגמרא לש: **ואס נעול כשר**. שהרי יש צה היתר אכילה אצל חוץ לירושלים לא לכלס כתיב: הראוי לכס: **חזוים**. כמין אצעצועות דקות: **נעלה פטמחו**. ראש אתרוג מפי רצי' יעקב דווגמתו הפטמ' של רמון (עוקצין פ"ב מ"ג:) הכי גרסי' **נקלף נסדק ניקב וחסר כל שהוא פסול**. ניקב וחסר כל שהוא חדא מילתא דאילו ניקב ולא חסר שחצב צו מחט והוציאה כשר כדקמני סיפא: **ניעול עוקלו**. וצנו כמו צעוקצי תאנים (פסהדרין דף מ.) **הכושי**. צבא מארץ כוש ושחור הוא: **כרסי**. כרישים פור"י: **ובגדול**. שלא יהא גדול יותר מדאי: **גמ'**

מצוה וצריש צבא צתרא (דף ה. ושם) גצי רוניא דאקפיה רצינא מארצע רוחותיו ואתא לקמיה דרבא ואמר זיל פייסייה צמאי דאיפייסם ואי לא דייגינא לך כרב הונא אליצא דרצי יוסי דאמר הכל לפי מה שגדר מה שלא דן לו לפי שנפייסם רצינא ומחל לו צפחות:

מסורת הש"ס

(א) מנחות כ. ב. (ב) נט"י מוס' לקמן לה: ד"ה עלתה, (ג) ג"ה חסר, (ד) ונעיל לא: ועי' מוס' שם ד"ה היכוח ומוס' חולין מז: ד"ה אלא, (ה) ונעיל לא: (ו) כד"י בידו אחת, (ז) וניקרה כג,

—❧—

תורה אור השלם

- ↑ ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדֵּרֶךְ כַּפֹּת תְּמָרִים וְגִזְגָּף עֵץ עֶבֶת וְעָרְבֵי נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם שְׂבָעַת יָמִים: ויקרא כג מ

—❧—

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה נפקא מינה וכו' עוד לשון אחר דנפקא:

—❧—

לעזי רש"י

^{פ"רי (פורול"ש).}
כרישם (ירק מאכל).

—❧—

מוסף רש"י

לגיטי נשים. דקיימא לן צני צבל צקיאלין שצריך לכמוז גט לשמה, והמציא גט משם אין לרין לומר צפני נכתב ובפני נחתם, וצני שאר ארצות אין צקיאלין ולרין, ועכשיו צני צורסיף היא צבל, וצבל של עכשיו היא צורסיף והן עמי הארץ כדאמרינן בעלמא (סנהדרין קס.) צור שצפי, שנטלו מימיו, ואי אומר נפקא מינה לגיטי נשים לענין שניה שמו ושמה ושם עירו ועירה פסול, ולרין לכמוז שם של עכשיו (שבח דז.) שתהא לקיחה תמה. ארצעתן כאחד (מנחות כו.) דסבר הליכה כר' טרפון. דסבר אע"ג דקטום הדר הוא (סווד רש"י ט"י תפ"ו.) של דמאי. לקחת מעם הארץ, וחסס פירוחימן ספק אין מעשרין (לקטו לה.) כדי שיאחו שנים בידו, צצמקום האחד יאחו הלולב כשיספכן (לעיל לא:).

מוד א מיי פ"ו מהלכות לולב הלכה ז סמג עשין מד טוש"ע א"ח ס' תרנא סעף א:
בה ב מיי פ"ח שם ה"ל ה סמג שם טוש"ע א"ח ס' תרמו סע' א וספ"י י וס' תרמו סעף ב:

בו ג מיי פ"ז שם ה"ל ה סמג שם טוש"ע א"ח ס' תרנא סע' יב:
בו ד מיי פ"ח מהלכות לולב הלכה א סמג עשין מד טוש"ע א"ח ס' תרמט סעף א:
בה ה מיי וסמג שם תרמט סעף א:
בה ו מיי וסמג שם טוש"ע א"ח ס' תרמט סעף ג:
ג ז מיי שם הלכה ב:
גא ח (מיי שם) וסמג שם טוש"ע א"ח ס' תרמט סעף ה:
גב ט מיי שם הלכה ז טוש"ע שם סע' ב:
גג י מיי שם הלכה ח טוש"ע שם סע' כא:
גד כ ל מיי פ"ז שם הל"ט טור שו"ע שם סעף כב:

רבינו חננאל

בתנ"י ערבה כמושח ונש[ש]תרו מקצת עליה ושל בעל כשרה ונר[ו]. חלוקת ר' ישמעאל ור' טרפון במשנתנו, ר' ישמעאל אומר ג' יהודים ואפי' ב קטומין ואחד שאינו קטום, ר' טרפון אומר אפי' שלשתן קטומין. אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' טרפון. ואדא שמואל לטעמיה, דאמר להנהו דמובני אסא, אשוו וצינייכו, כלומר החישו ומכרו בוול, לא תדקדקו על הקנים הרוב, דאי לא דרישנא לכו הלכה כר' טרפון דקיימא לן כוותיה, אלא משום מצוה בעינא שלימין. ארבעה מנינם שכלולב מעכבין זה את זה, שנא ולקחתם לכם, שתהא לקיחה תמה. (א) ירושלמי [חייא בריה דרב מברך על כל פעם ופעם. רב הונא לא מברך אלא פעם אחת]. רב הונא בשם ר' יוסף טעמא דר' הונא, דמאי מדבריהם, ושאר הימים מדבריהם, מה דמאי אין מברכין, אף שאר הימים אין מברכין. [בתנ"י] אתרוג הגזול כר'.

(א) דברי ירושלמי מלו שיעים להסוואה דלקמן מ"ה ע"כ ע"ש.

ללמוד